

Forfatter: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin

Titel: BREV TIL: Molbech, Christian FRA: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin (1813-06-16)

Citation: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin: "BREV TIL: Molbech, Christian FRA: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin (1813-06-16)", i *Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig - En Brevveksling*, Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn), s. 115. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991704-000-shoot-L0019917040000042.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig - En Brevveksling

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

*Fra Grundtvig.
Udby d. 16de Juni 1813.*

Kiære Molbech!

Jeg behøver ikke at sige dig, hvor inderlig jeg glædedes ved dit Farvel fra Kiøbenhavn, thi havde du ei vidst, det saa vilde være, da kunde du ikke skrevet saaledes. Det er det hjerteligste Brev jeg i lang Tid modtog fra dig, og et saadant kunde aldrig være mig dyrebarere end paa en Tid, da vi ere indviklede i en alvorlig, offentlig Strid, og da det bedrøvede mig ved sidste Møde ei at have hørt et eneste ret venligt Ord af dig.

Der jeg drog til Khvn. havde jeg isinde, om Gud vilde føie det saa, at tale et Par venlige og rolige Ord med dig om vor Strid, men det var mig umuligt, og den eneste Samtale vi førte i Eenrum var mig derfor ret pinlig, som det maa være at tale med en Ven som en Fremmed. Jeg følte det, at vi kunde ikke omgaaes som Venner, uden at vor første eenlige Samtale maatte være om vor offentlige Strid, og dog havde jeg ikke Mod til at begynde en saadan. Dog, Gud være lovet! som føiede det saa, at jeg kunde med et venlig: Ord, som udbrod af mit Hjertes Inderste, lade dig forstaae mit Sindelag, som føiede det saa, at du selv begyndte vor afbrudte skriftlige Samtale, som og vil føie det saa, at du rolig hører, hvad jeg nu rolig vil tale [til] dig. Du har sagt mig at lange Breve ere dig imod, det er heller [ei] mit Forsæt at skrive langt, men jeg maa sige, hvad jeg føler at være ret, uden Hensyn paa andet, og du baade bør og, som jeg haaber, vil høre mig ud.

Du siger i dit Brev, at du ei har skrevet imod mig, men kun mod min Bogs Forfatter, men jeg maa sige dig, det er ikke sandt; thi du har dømt om min hele offentliges. 116 Adfærd, du har dømt mit Hjerte, du har behandlet mig som en Skolepog, som et Menneske du vidt oversaa i Forstand og Kuudskab, du har bebreidet mig Hovmod og Sygelighed og Lyst til at dadle, du har sagt at mine Ord kundgjorde Kiærlighedens Forliis, du har brevet Spot med mig. Seer du, dette er de haardeste Angreb du kunde gjøre paa din Vens Personlighed, paa hans Inderste, Helligste. Jeg siger dette, ikke forbi jeg vil bebreide dig det, thi det er af mig aldeles tilgivet i Kiærlighed, men fordi det er dig selv saare vigtigt, at du erkender det, at du indseer, hvorledes du lod dig henrive til at sige Ting, der ere aldeles usande, Ting, som du ikke engang i rolige Øieblikke kunde ansee sor Sandhed.

8*

Kun om to Ting af bisse vil jeg kortelig tale, om min Sygeligheb og Kiærlighedens Forliis, som du mener er den dels beklagelige, dels harmelige Forvandling, der er soregaaet med mit Væsen.

Molbech! du har seet mig syg, saare syg paa Sjælen, men du veed ogsaa, at denne Sygdom var ikke andet end en iuderlig, smertelig Bekymring over mine egne Feil, over det, som sor deres Skyld maa forestan Sjælen i den Længsde uden Ende, den grændseløse Dag, som vi kalde Evighed. Skulde en saadan Sygdom avle Hovmod og uddrive Kiærlighed, da maatte det ske veb den grueligste Forhærdelse, ved med tilknugede Øine igien at styrte sig i Lasternes Svælg, men at jeg ikke har gjort det, veed du; og hvis ikke, da maa en saadan Sygdom netop virke hjertelig Overbærelse med Næsten, inderlig Kiærlighed til den himmelske, naaderige Fader, og til alle Hans Børn, til alt det som er sødt af Ham. Nu vil jeg spørge dig paa Samvittighed, troer du, at jeg for 3 Aar siden kunde og vilbe taalt en Modsigelse som den, jeg nu har hørt af dig, uden at svare med Bitterhed og Spot, troer du, at jeg da, esterat have læst dit bitre offentlige Brev, kunde traadt til dig rørt og venlig og rakt dig kiærlig Haand? Troer du det ikke, og du kan ikke tro det, saa er jeg jo nu mindre hovmodig, s. 117 mere mild og kiærlig, end jeg nogensinde har bæret, og du maa da fare storligen vild, naar du mener, at jeg kan lade mig forblinde af Had og Vrede, naar jeg taler om de Hensovne og Levende, som aldrig sortørnede mig.

Hvad er det nu for en Sygelighed jeg har? Det er jo dog kun den, at jeg daglig bekymres for min Sjæls evige Vel, at jeg erkender min egen Afmagt og slaaser al min Lid til Gud, Hans Ord og Hans Kraft. Men kiær Molbech! saa besind dig dog, er det ikke en Sygelighed som alle burde have, dersom det er sandt, at der er en Gud og en Evighed til, dersom det er sandt, at vi hvert Øieblik staa Fare for at fare vild og feile endog uvitterlig? Men ere der da andre Spor af Sygelighed hos mig? er min Tankegang mindre lys, min Tale og mit Tungemaal mindre kraftige, mit Sind mindre stemt til jevn og glad Munterhed? Det skal Ingen kunne sige med Sandhed, og jeg veed at jeg albrig har tænkt saa lyst, talt saa kraftig, nydt saa blid og rolig en Tilværelse, som siden jeg mistede de store Tanker om min egen Kraft og Forstand. Vel veed jeg, du nødig vil indrømme dette, og indseer godt, hvorfor du maa krympe dig derved, men vil du rolig estertænke Sagen, skal du se, den har sin Rigtighed, se at det bliver en evig Sandhed, hvad Apostelen vidner: naar jeg er skrøbelig, da er jeg kraftig, thi Guds Kraft fuldkommes i Skrøbelighed.

Dette være nok herom! Hvad jeg maatte sige om din Anklage for Uretfærdighed mod enkelte Mænd og en vrang Beskuelse af Historien i det Hele, det har jeg sagt dig alvorlig og frimodig i nogle Blade, som maaske alt ere færdige fra Trykken, jeg har sagt det uden al Vrede og Bitterhed, og aldeles forbigaaet det Personlige, jeg har bevist, at en Christen maa beskue og dømme Mænd og Tider som jeg har dømt, i det mindste der hvor du paaanker Dommen, jeg har med Schellings egne Ord bevist, at han fører den Lærdom, jeg har tillagt ham, jeg har for Fornuftens Domstol ført det strængeste Bevis for Naturfilosofienss. 118 og al Pantheismes

afsindige Daarlighed. Give Gud, du maa læse Alt med saa roligt og sandhedskiærligt et Sind som det er skrevet, da skal al saadan Tvist baade offentlig og privat snart ophøre mellem os! Vel lader det, som om du vilde foresætte dig et at læse, hvad jeg skriver, men dels lader det Forsæt sig vel ikke udføre, og hjælp desuden ikke til at opholde eller styrke vort Venskab.

Nei, min Ven! der er et dueligere Raad, som Fædrene have overanvordet os, og som alle vi, der troe paa en Gud, maa føle os forpligtede til at følge, vi skal ved Alt hvad vi tænke, tale og gjøre, have Sindet opløftet til Gud og bede Ham ledsage os til Sandhed. Gjør du det, og da skal du vel fornemme, om min Lærdom er af Gud eller jeg taler af mig selv, gjør du det, og naar du da alligevel føler dig kaldet til paa Sandhedens Vegne at skrive imod mig, da gjør ogsaa det i Guds Navn, men gjør det med Rolighed og uden Bitterhed og see vel efter, hvad jeg virkelig har sagt og om det ikke forholder sig saa udi Sandhed.

Du taler om en blot videnskalg Strid, men den kan mellem Mennesker, der tro paa Gud, kun finde Sted om enkelte Facta og Fænomener og om Logiken; saasnart Talen er om et Factums Bedømmelse i Sandhed, om Synsmanden for Menneskelivet i den forbigangne og nærværende Tid, da maa Striden blive religjøs, thi er der en Gud, da maa al Sandhed udledes af Verdens Forhold til Ham, og da Menneskets evige Skiebne beroer paa Hjertets Tro angaaende dette Forhold, maa enhver alvorlig Strid herom ligesaavel være en Strid mellem Hjerterne som Hovederne, ja ret egenlig mellem hine; thi al Tale, hvori Hjertet ikke har Deel, er enten vitterlig Skrømt eller et tomt Mundsveir. At en Christen imidlertid, men ogsaa kun en Christen, baade kan og vil elske Mennesket, skiøndt han hader dets Vildfarelser og endnu mere dets Kiærlighed til dem, ja at jo mere han elsker Mennesket, des stærkeres. 119maa han hade Vildfarelsen som vil fordærve ham, det har jeg offentlig udviklet og det er i sig selv aldeles klart.

Her, min Ven, seer du, hvad jeg havde at sige dig; venlig og rolig har jeg talt som for Guds Aasyn og gid det ikke fortørne dig. Om vi nogensinde skal vandre og tale fortrolig med hinanden, det beroer paa, om du kommer mig nærmere i Tro, saa du forstaaer mig, eller mærker, at din Tankegang modsiger dit Hjertes helligste Følelser og forandrer den. Det er Guds gode Villie at saa skal skee, og med Haab til Ham seer jeg glad den Dag imøde, da vi i Sandheds Erkiendelses Enighed skal favne hinanden. Altid skal du, med Guds Hjelp, finde en Ven i mig, som kun forandres ved at voxer i Kiærlighed. og saaledes skal du see mig under alle Omskiftelser baade her og hisset; men af Guds Ords Sandhed kan jeg ikke bortgive et Haarsbred, thi et Haarsbred gjør Sandhed til Løgn. Lev nu vel i Herrens Navn, skriv mig til om du vil og tænk kiærlig paa din Ven

Grundtvig.